

**Izvještaj o realizaciji mjera za poboljšanje uslova poslovanja u
poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji Bosne i Hercegovine**

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa

Sadržaj:

Pregled aktivnosti u realizaciji mjera za poboljšanje uslova poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji Bosne i Hercegovine	3
I Uvod.....	3
II Realizirane mjere.....	3
III Aktivnosti na izvršenju ostalih mjera.....	4
Tabelarni prikaz realizacije mjera za poboljšanje uslova poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji Bosne i Hercegovine.....	8

Pregled aktivnosti u realizaciji mjera za poboljšanje uslova poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji Bosne i Hercegovine

I Uvod

Prihvatajući Prijedlog mjera za poboljšanje uslova poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji Bosne i Hercegovine od strane Parlamentarne skupštine BiH, stvorili su se uslovi za ažurnije reagiranje nadležnih institucija u cilju rješavanja niza problema s kojima se susreću poljoprivredni proizvođači i prerađivači u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa je nakon završene parlamentarne procedure usvajanja prijedloga mjera, obavijestilo (aktom broj: 08-3-07-1220/10 od 07.05.2010. godine) nadležne institucije o obavezi realizacije istih i dostavi pojedinačnih izvještaja o aktivnostima preduzetim za njihovo ostvarenje.

Izvještaje o realizaciji usvojenih mjera, prema nadležnostima i zaduženjima koje imaju, ni nakon upućene urgencije (akt broj: 08-3-07-1220-7/10 od 14.07.2010.godine), nisu dostavili entitetska ministarstva poljoprivrede i Odjel za poljoprivredu Brčko Distrikta BiH.

U skladu s pojedinačnim izvještajima koje su dostavili Vanjskotrgovinska komora BiH, Uprava za indirektno oporezivanje, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, te Ured za veterinarstvo, urađen je kompletan prikaz realiziranih i djelimično izvršenih mjera, te onih za koje je potreban duži vremenski period ostvarenja.

II Realizirane mjere

Značajan pomak u realizaciji usvojenih mjera predstavlja analiza i izrada „Proizvodno-potrošnih i vanjskotrgovinskih bilansa za 2009.godinu“. Na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, Vijeće ministara BiH je na 130. sjednici održanoj 19. avgusta 2010.godine usvojilo i razmotrilo navedeni dokument kojim se stiče cjelokupan uvid u trgovinski promet (uvoz/izvoz) Bosne i Hercegovine. Na taj način stvorena je baza za izradu realnih i efikasnijih politika za poboljšanje uslova poslovanja domaće proizvodnje.

Važan segment zaštite domaće proizvodnje ogleda se u utvrđivanju, izmjeni ili dopuni pravne regulative Bosne i Hercegovine. Vežano za to, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa pokrenulo je inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o carinskoj politici BiH, a što ujedno predstavlja i izvršenje jedne od usvojenih mjera. Naime, nakon završenog postupka izrade Zakona, prikupljanja neophodnih mišljenja, te usvajanja Nacrta zakona na Vijeću ministara BiH, Parlamentarna skupština BiH je na 75. sjednici Predstavničkog doma od 07. aprila 2010.godine, te 47. sjednici Doma naroda od 24. juna 2010.godine razmotrila i usvojila izmjene i dopune postojećeg Zakona o carinskoj politici BiH. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 54/10 i stupio je na snagu osmog dana od dana objave.

Nadalje, iznalaženjem modaliteta i eventualnih rješenja za pomoć peradarskoj proizvodnji u BiH, Vijeće ministara BiH je na 106. sjednici održanoj 03. decembra 2009.godine donijelo Odluku o utvrđivanju količina tarifnih kvota s kojima se želi uticati na neregularnost kvota mašinskog i iskoštenog mesa. Odlukom je regulirano pitanje tarifnih kvota komada bez kostiju i klaničnih proizvoda od kokoši vrste *Gallus domesticus* u blokovima i smrznutim komadima, te su zahtjevi kompanija koje se bave peradarskom proizvodnjom u BiH u većem dijelu usvojeni.

III Aktivnosti na izvršenju ostalih mjera

U proteklom periodu, kako od strane Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, te drugih nadležnih institucija na državnom nivou, napravljen je značajan pomak u realizaciji onih mjera za koje je predviđen duži rok njihove provedbe.

Jedna od tih mjera je i uspostava sistema monitoringa i evaluacije u sektoru poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja uz jačanje analitičke sposobnosti u cilju detaljnih analiza efikasnosti provedenih strategija, programa i mjera. Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donio je Odluku o uspostavi sistema monitoringa i evaluacije za sektor poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja BiH, koja je objavljena dana 29.marta 2010.godine u „Službenom glasniku BiH“, broj 24/10. U prethodnom periodu formiran je Pododbor za uspostavu navedenog sistema, koji je na sastanku održanom 27.01.2010.godine utvrdio predmet monitoringa i evaluacije u svom početnom dijelu formiranja. Usaglašeni predmeti predstavljaju harmonizirane mjere ruralnog razvoja i podsticaji u poljoprivredi.

Mjera harmonizacije podsticajnih mjera (definicije komercijalnih farmi, utvrđivanje kriterija podrški u poljoprivredi, podrške registriranim polj.gazdinstvima) ostvaruje se uz pomoć Projekta EC 3P BHRD „Jačanje kapaciteta za programiranje ruralnog razvoja“ koji radi na donošenju mjera u oblasti ruralnog razvoja i pomoću pilot Projekta EC «Jačanje i harmonizacija informacijskih sistema u poljoprivrednom i ruralnom sektoru BiH» koji će utvrditi monitoring i evaluaciju poljoprivrednih gazdinstava koji u svom poslovanju koriste razne vrste podsticajnih mjera.

Nadalje, Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donio je Odluku o formiranju Radne grupe za ruralni razvoj u okviru koje je formiran Tehnički tim sa zadatkom da uporedi i uskladi mjere ruralnog razvoja u okviru postojećeg programa subvencija u entitetima BiH i Brčko Distriktu BiH, te pripremi procjene o mjerama ruralnog razvoja koje bi bile obuhvaćene IPARD programom na državnom nivou. Mjere ruralnog razvoja su dogovorene ali nisu u potpunosti razvijene. Napravljen je komparativni pregled ovih mjera po entitetima i BD i radi se na pripremi prijedloga zajedničkih kriterija.

U cilju uspostave organa i strukture za preuzimanje IPARD fondova, ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donio je Odluku o formiranju Radne grupe za uspostavu sistema plaćanja u okviru IPARD Programa, broj 08-02-188/10 od 21.01.2010. godine i Odluku o formiranju Radne grupe za uspostavu Upravljačkog odbora odgovornog za upravljanje IPARD Programom, broj 08-02-199/10 od 21.01.2010. godine, u cilju uspostave IPARD operativne/ih strukture/a u Bosni i Hercegovini, neophodne za preuzimanje fondova EU namijenjenih za ruralni razvoj kad Bosna i Hercegovina stekne uslove za korištenje istih (dobije status kandidata za članstvo u EU). Također, implementirajući Zakon o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na prijedlog Ministarstva, Vijeće ministara Bosne i

Hercegovine je, na 91. sjednici održanoj 17.06.2009. godine, donijelo Odluku o uspostavi Ureda koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 77/09.

Obzirom na neujednačeno zakonsko uređenje duhanske oblasti u Bosni i Hercegovini, te sve veće nezadovoljstvo predstavnika duhanske industrije u BiH, Parlamentarna skupština BiH donijela je Zakon o duhanu BiH, koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 32/10. Ovo predstavlja preduslov za izvršenje mjere za poboljšanje uslova u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji BiH koja se odnosi na izradu podzakonskih akata za specifično reguliranje pojedinih dijelova ove oblasti (proizvodnja duhana, oblast otkupa i obrade duhana, procjena kvaliteta sirovog duhana, razvrstavanje cigareta sa markicama i dr.). Pored Zakona o duhanu BiH, u cilju stvaranja zdrave konkurencije i uređenja unutrašnjeg tržišta, koristeći iskustva u zemljama okruženja pokrenuta je procedura izmjene Zakona o akcizama u cilju oslobađanja repromaterijala od dodatnih dažbina (plavi dizel, mineralno đubrivo, sjeme i sadni materijal itd.). Ovim Zakonom se uređuje oporezivanje prometa određenih vrsta proizvoda (akcizni proizvodi) posebnim oblikom poreza- akcizom na teritoriji BiH.

U cilju pokretanja procedure za donošenje zaštitnih mjera za određene domaće poljoprivredne i stočarske proizvode, posebno onih koji su predmet prekomjernog uvoza, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, Parlamentarna skupština BiH donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi BiH, koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 14/10. Također, Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza i Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o postupku i načinu utvrđivanja antidampinške i kompenzatorne dažbine, objavljene u „Službenom glasniku BiH“, broj 16/10.

Kako bi se ostvarila striktna primjena pravnih propisa i procedura za utvrđivanje carinske vrijednosti prilikom carinjenja uvoznih roba u BiH, Uprava za indirektno oporezivanje BiH je izdala nalog svim organizacijskim jedinicama s ciljem da izvrše pojačanu kontrolu ispravnosti i zakonitosti: utvrđivanja carinske vrijednosti; tarifnog svrstavanja; preferencijalnog porijekla; krajnje upotrebe; obračuna i naplate uvoznih dažbina. Kao rezultat pojačane kontrole uvoza predmetne robe organizacijske jedinice Sektora za carine su u kontroliranom periodu (maj-avgust) uputile 92. zahtjeva za provjeru dokaza o porijeklu i 154. zahtjeva za provjeru vjerodostojnosti faktura u zemlje izvoznog carinjenja. Također, naknadna carinska kontrola je aktivirajući kontrolne timove, u skladu sa svojim nadležnostima izvršila kontrole većeg broja uvoznih/izvoznih preduzeća u BiH. Obzirom da se još razmatra pravni model i način finansiranja Komisije/Koordinacionog odbora za uvid u podatke o prekograničnom prometu roba (prema utvrđenom prijedlogu mjera), Uprava za indirektno oporezivanje je poslala od početka 2009. godine do danas ukupno 41 primjerak EUR 1 obrasca, kojim se provjerava porijeklo robe, zbog sumnje u porijeklo mesa uvezenog u BiH iz Makedonije. Od toga je za 17 obrazaca potvrđeno da su ispravni, dok se za preostalih 24 još čekaju rezultati.

Jedna od mjera za koje je nadležan Ured za veterinarstvo predstavlja osiguranje odgovarajućih uslova za inspeksijsku veterinarsku kontrolu na graničnim prijelazima. Trenutno, samo su prostorije jednog GVIP-a (granični veterinarski inspeksijski prijelaz) smještene u uredu kontejnerskog tipa, dok su sve ostale u zajedničkim prostorijama sa carinskim organima. Na GVIP-u Rača postoji odvojen objekt sa svim sadržajem i ukupne površine 930 m², u kojem postoje odvojeni dijelovi za pregled živih životinja, proizvoda životinjskog porijekla, sirovina životinjskog porijekla, hrane za ishranu stoke i lijekova koji se upotrebljavaju u veterinarskoj medicini. Pored kontrola i pregleda, granični veterinarski inspektori uzimaju i uzorke za vršenje odgovarajućih brzih analiza u priručnim

laboratorijama, a dio uzoraka se šalje u ovlaštene laboratorije. Izvršeno je i materijalno osiguranje graničnih veterinarskih prijelaza. Također, svakom graničnom veterinarskom prijelazu omogućeno je da ima internet konekciju. Elektronskim ispunjavanjem obrasca tzv. ZVUD-a svi granični veterinarski prijelazi su uvezani u jedan sistem ne samo sa UV već i sa predstavnicima uvoznika-špediterma. Sve informacije o pošiljkama koje se pregledaju na graničnom veterinarskom prijelazu od strane graničnog veterinarskog inspektora se prosljeđuju u centralnu bazu koja se nalazi u UV. Druga mjera odnosi se na osiguranje zdravstvenog statusa populacije životinja u BiH, u okviru koje je Ured za veterinarstvo u 2010. godini donio Naredbu o mjerama kontrole zaraznih i parazitskih bolesti životinja, njihovom provođenju i finansiranju u 2010. godini („Službeni glasnik BiH“, broj 19/10) kojom je propisan minimalan obim provođenja kontrole zaraznih bolesti životinja.

Nadalje, u cilju harmonizacije propisa EU, te donošenja mjera za rano otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti životinja, donijela je Pravilnik o mjerama kontrole njukastl bolesti („Službeni glasnik BiH“, broj 35/10), Pravilnik o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica („Službeni glasnik BiH“, broj 35/10), Pravilnik o mjerama kontrole i iskorjenjivanje plavog jezika („Službeni glasnik BiH“, broj 38/10), Pravilnik o mjerama za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične svinjske kuge („Službeni glasnik BiH“, broj 38/10), Pravilnik za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom („Službeni glasnik BiH“, broj 46/10), Pravilnik o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza („Službeni glasnik BiH“, broj 46/10).

Prema nadležnostima Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja, te članom 22. Zakona o zaštiti zdravlja bilja, propisana je uspostava fitosanitarne inspekcije. U cilju ostvarenja zakonske obaveze i obaveze koja proizilazi iz Prijedloga mjera, Uprava je u saradnji sa nadležnim institucijama entiteta i BDBiH izradila Pravilnik o uslovima za imenovanje fitosanitarnog inspektora koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 33/10 od 26. aprila 2010. godine. Po objavljivanju ovog Pravilnika Inspektorati entiteta i BD BiH mogu da nakon pravnih obaveza imenuju fitosanitarne inspektore kako na graničnim prijelazima tako i u unutrašnjosti. Pravilnik je uz dopis prosljeđen entitetskim inspektoratima i inspektoratu BDBiH i Uprava će pratiti daljnje aktivnosti inspektorata.

U cilju pokretanja procedure pregovaranja radi potpisivanja ugovora za međusobno priznanje liste laboratorija i certifikata u okviru CEFTA zemalja, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja i Ured za veterinarstvo ostvarili su značajne pomake. Uprava je pokrenula proceduru potpisivanja Sporazuma o međusobnoj saradnji sa Upravom za zaštitu zdravlja bilja Srbije, a trenutna saradnja između nadležnih organa za oblast veterinarstva zemalja CEFTA i Ureda za veterinarstvo je na nivou obavještanja i razmjene informacija koje se odnose na oblik i sadržaj veterinarsko-zdravstvenih certifikata koji prate pošiljke živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla u međunarodnom prometu i njihovo izdavanje. Neophodno je naglasiti da je u saradnji sa Uredom za veterinarstvo i Upravom BiH za zaštitu zdravlja bilja, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa izradilo Mapu puta sa ciljem stvaranja uslova za izvoz proizvoda životinjskog i biljnog porijekla, sa konkretnim rokovima i izvršiteljima, koju je Vijeće ministara BiH na 131. sjednici održanoj 26. avgusta 2010. godine razmotrilo i usvojilo navedeni dokument.

U periodu do decembra tekuće godine, Prijedlogom je utvrđena i mjera izrade Strategije robnih rezervi u BiH. Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donio je Odluku o formiranju radne grupe za izradu nacrtu akcionog plana za razvoj robnih rezervi u BiH. U cilju iznalaženja modaliteta za unaprjeđenje sistema robnih rezervi zatražena je tehnička podrška FAO. Prijedlog projekta kojim bi se pružila tehnička podrška Ministarstvu je zvanično prihvaćen u septembru 2010. godine.

Napominjemo, mjere koje se donose na prioritetno usklađivanje entitetskih propisa i propisa BDBiH u skladu sa Zakonom o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH (prema navedenom Zakonu, entitetski zakoni i drugi propisi se trebaju uskladiti u roku od godinu dana od dana stupanja Zakona na snagu, tj. do juna 2009. godine), te prioritetno ažuriranje i usvajanje Operativnih programa entiteta i Brčko Distrikta BiH u cilju implementacije Strateškog plana BiH za harmonizaciju poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja 2008-2011, Ministarstvo je od nadležnih entitetskih ministarstava zatražilo izvještaj o preduzetim aktivnostima na relizaciji navedenih mjera, ali odgovor još nije dostavljen.

Na nivou Federacije BiH potrebno je izgraditi funkcioniranje softvera, naročito u vezi sa fitosanitarnim komponentama, kako bi se moglo nastaviti sa uvođenjem IMS u oba entiteta. Povodom navedene mjere, Inspektorat FBiH je pokrenuo i završio aktivnosti oko kupovine potrebnog sistema, dok bi se kroz tekući projekt Svjetske banke finansirale aktivnosti koje će sistem dovesti u punu funkciju i time ostvariti krajnji cilj, a to je razmjena podataka kako sa institucijama inspekcijaskog nadzora, tako i sa ostalim institucijama pa time i Upravom BiH za zaštitu zdravlja bilja. U toku je tehnička realizacija potrebnih aktivnosti, koje će trajati do kraja godine, a u idućoj godiniće se Inspektorat uvesti u IMS u punom kapacitetu, čime bi se zacrtana mjera ispunila u potpunosti.